

WPROWADZENIE

Nauki o zarządzaniu, jeśli się weźmie pod uwagę ich aplikacyjny charakter, w początkowym okresie zajmowały się w znacznej mierze problematyką przedsiębiorstw. Ze względu na fakt, że przedsiębiorstwa podlegały ciągłym zmianom, przedmiotem rozważań była analiza tych zjawisk. Przyczyn zmian upatrywano w zjawiskach zachodzących w otoczeniu organizacji, ale także w występujących wewnątrz przedsiębiorstw. Wiele uwagi poświęcano zagadnieniom zarządzania strategicznego. Szczególną rolę w drugiej połowie XX wieku odegrała teoria pozycyjna, analizująca przewagę konkurencyjną przedsiębiorstw w odniesieniu do sektora działalności, a następnie teoria zasobowa. Ta ostatnia podkreśla rolę wewnętrznych czynników rozwoju, w tym w oparciu o wykorzystanie zasobów niematerialnych organizacji. Na przełomie XX i XXI wieku coraz częściej próbowano odnieść się do problemu, czyje cele ma realizować przedsiębiorstwo. Z jednej strony podnoszono konieczność tworzenia wartości przedsiębiorstwa, jako przejaw realizacji celów akcjonariuszy, z drugiej zaś strony mocno akcentowano społeczną rolę przedsiębiorstw, przejawiającą się m.in. w koncepcjach społecznej i ekologicznej odpowiedzialności biznesu. Pod koniec ubiegłego wieku dają o sobie znać zjawiska zachodzące na globalnym rynku, powiązane z rozwojem przedsiębiorstw poprzez fuzje, przejęcia, ale także różne formy powiązań sieciowych, w szczególności aliansów. Równocześnie wiele uwagi poświęcono rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw jako podmiotów o znaczącej roli dla gospodarek poszczególnych krajów. Rozpatrywano także szanse MSP w aspekcie globalnym, postrzegając szanse ich rozwoju w niszach rynkowych.

Pod koniec XX wieku nauki o zarządzaniu w coraz szerszym zakresie zajmowały się organizacjami o charakterze niekomercyjnym, a więc organizacjami non-profit oraz organizacjami administracji publicznej, w tym samorządowej. Wyraźnie wzrastała rola zarządzania na poziomie regionalnym i lokalnym. W tym aspekcie znacząco wzrosło zainteresowanie powiązaniem między organizacjami komercyjnymi i niekomercyjnymi.

W niniejszym zeszycie poruszono wybrane problemy związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstw oraz organizacji niekomercyjnych. W pierwszej części odniesiono się do możliwości rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw przy wsparciu Unii Europejskiej (M. Huczek), oraz roli przedsiębiorczości i innowacyjności w rozwoju firm (A. Chodyński). Na aspekty finansowe funkcjonowania przedsiębiorstw zwracają uwagę M. Kruk, odnosząc się do strategii zarządzania kapitałem obrotowym, oraz M. Jabłoński i A. Jabłoński, omawiając zagadnienia zarządzania finansami w sytuacji kryzysu. Kolejna grupa proble-

mów dotyczy zagadnień marketingowych. Poruszone zostały tematy: satysfakcji klientów (M. Budnik), wykorzystania CRM (A. Sołtysik-Piorunkiewicz), strategii marketingowych małych firm (M. Smolarek). Rolę cen w aspekcie jakości produktów zaprezentował P. Nowak.

W zeszycie podniesiono także problem społecznej i ekologicznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, co znalazło odzwierciedlenie w poglądach M. Jabłońskiej i K. Rosy. W tej ostatniej prezentacji omówiono pojęcie LCA. Problem aspektów środowiskowych, w ramach systemów zintegrowanych znalazł odzwierciedlenie w prezentacji E. Krzemienia i R. Wolniaka. Wdrażanie tego typu systemów staje się dość powszechną praktyką w funkcjonowaniu przedsiębiorstw. Współczesne przedsiębiorstwo nie może funkcjonować bez właściwego zarządzania informacją. Na ten istotny problem, z podkreśleniem znaczenia wykorzystywania technologii informatycznych, zwraca uwagę K. Trynda.

W kolejnej części zeszytu odniesiono się do wybranych aspektów funkcjonowania organizacji niekomercyjnych. W ramach tej grupy tematycznej J. Bakonyi zwraca uwagę na znaczenie efektywności procesów dydaktycznych, wspieranych metodami e-learningu. Podejście procesowe, w tym w odniesieniu do organizacji o charakterze edukacyjnym, budzi coraz większe zainteresowanie teoretyków i praktyków zarządzania. Podjęto również problematykę kompetencji pracowniczych wobec cyfryzacji bibliotek (S. Adamiec). Faktycznie temat ten dotyczy funkcjonowania bibliotek wobec wymogów gospodarek opartych na wiedzy.

Wachlarz zagadnień, zaprezentowanych w niniejszym zeszycie, zamykają rozważania o ogólniejszym charakterze autorstwa A. Dzieńdziory. Dotyczą one równouprawnienia mężczyzn i kobiet w miejscu pracy; problem ten dotyczy różnego typu organizacji.

Podnoszona w niniejszym zeszycie tematyka mieści się w nurcie współczesnej problematyki nauk o zarządzaniu i dotyczy aspektów będących przedmiotem zainteresowania pracowników Wyższej Szkoły Humanitas i osób współpracujących.

prof. nadzw. dr hab. A. Chodyński